

Voorstel Gemeenteraad D

Onderwerp	Bestedingsplan POK-middelen		
Portefeuillehouder	Arjan Kampman agendaletter (D)		
Organisatieonderdeel	Cluster Strategie en Beleid Sociaal	Aangeboden aan Raad	12 juni 2023
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2300043814

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. de ontvangen POK-middelen te besteden conform het bestedingsplan POK-middelen.
2. de begroting meerjarig daarop aan te passen.

Inleiding en voorgeschiedenis

Naar aanleiding van de uitkomsten van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft het Rijk tot en met 2027 POK-middelen beschikbaar gesteld om de gemeentelijke dienstverlening toegankelijker te maken en de uitvoeringscapaciteit te versterken. Het doel van de middelen is extra ondersteuning aan inwoners in een kwetsbare positie en voorkomen dat inwoners in zo'n positie terecht komen.

Als gemeente zijn we continu bezig om onze dienstverlening te verbeteren. Naar aanleiding van het rapport van de Commissie Menselijke Maat is al veel in gang gezet. Met de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen zijn we in staat om specifiek voor deze groep inwoners een aantal ontwikkelingen een impuls te geven, door acties te verstevigen, duurzaam in te bedden en nieuwe acties uit te zetten. In bijgaand bestedingsplan geven we aan hoe we binnen de gemeente Enschede deze middelen gaan inzetten, waarbij de focus ligt op het aansluiten bij in gang gezette verbeteringen in de dienstverlening aan inwoners.

Op basis van de Gemeentebegroting 2023-2026 en de doelstellingen van het Rijk voor de POK-middelen zijn als vertrekpunt drie uitgangspunten geformuleerd, namelijk:

1. aansluiten bij de leefwereld van de inwoner,
2. passende oplossing zoeken en
3. het borgen van succesvolle aanpak.

Vervolgens is een uitgebreide inventarisatie gedaan naar de huidige situatie: wat is er, wat is al in gang gezet en wat ontbreekt er nog. Veel ontwikkelingen worden incidenteel gefinancierd tot in 2023. Dit betekende dat er tijd was om in 2022 inzicht te krijgen in de belangrijkste werkzame elementen in het vinden en ondersteunen van inwoners in een kwetsbare positie. We onderscheiden vijf uitwerklijnen: bekendheid toegang, warme begeleiding, doorontwikkeling ondersteuning, juridische kwaliteitsverbetering, samenwerken en opleiding. Aan elke uitwerklijn zijn acties en middelen gekoppeld.

Het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening is een breed vraagstuk, wat meerdere onderdelen van de gemeente raakt. De focus ligt voornamelijk binnen het Sociaal Domein. In de inventarisatie is er breder gekeken, namelijk naar de stedelijke dienstverlening, de rechtsbescherming van de inwoner en programma Menselijke Maat.

Publieksvriendelijke samenvatting

Naar aanleiding van de uitkomsten van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld om de gemeentelijke dienstverlening toegankelijker te maken voor inwoners in een kwetsbare positie. Als gemeente zijn we continu bezig om onze dienstverlening te verbeteren. Na het rapport van de Commissie Menselijke Maat is al veel in gang gezet. Met deze rijksmiddelen zijn we in staat om specifiek voor deze groep inwoners een aantal ontwikkelingen een impuls te geven door acties te verstevigen, duurzaam in te bedden en nieuwe acties uit te zetten.

De inwoner gaat dit merken doordat de gemeentelijke toegang beter bereikbaar en meer zichtbaar is, de ondersteunende partijen meer integraal werken en de inwoner daarbij een warme begeleiding ontvangt.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

De acties uit het bestedingsplan sluiten aan bij de Gemeentebegroting 2023-2026, de strategische opgaven Open Enschede in het programma Samenleving & Bestuur en Inclusief Enschede in het programma Vitaal & Sociaal.

Argumenten

1.1 De gemeentelijke dienstverlening wordt toegankelijker voor inwoners in kwetsbare posities.

Een inwoner kan op verschillende plekken zijn hulpvraag neerleggen, zoals het gemeenteloket, het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO), de Wijkwijzers, de school/ kinderopvang en de huisartsen. Om de toegankelijkheid van de dienstverlening te verbeteren, zetten we acties in op de zichtbaarheid, vindbaarheid en bereikbaarheid van de diverse toegangen. Door meer aanwezig te zijn in de context waar een vraag zich voordoet, wordt de informatie en dienstverlening toegankelijker en sluit het beter aan bij de behoefte van de inwoner.

1.2 Inwoners in een kwetsbare positie ontvangen een warme en persoonlijke begeleiding.

Een les uit de toeslagenaffaire is dat het moeilijker is om vanuit een kwetsbare positie je hulpvraag goed te formuleren. Een inwoner heeft in zo'n geval behoefte aan ondersteuning vanuit persoonlijke aandacht en aansluitend bij de eigen leefwereld, waarbij de ondersteuner buiten kaders durft te denken en een vinger aan de pols houdt. Het bestedingsplan zet in op het vergroten van de inzet van onafhankelijke cliëntondersteuning en het verbreden van de kijk naar de hulpvraag van inwoners met complexe problematieken.

1.3 De samenwerking tussen de ondersteuners verbetert.

Als een inwoner met een hulpvraag de toegang heeft gevonden, moet de inwoner op een gepaste manier ondersteund worden. Bij de meeste mensen in een kwetsbare positie gaat het niet om één hulpvraag, maar een combinatie van hulpvragen op verschillende leefgebieden. Hierbij is het van belang dat er integraal wordt samengewerkt binnen het sociaal domein. Verschillende acties zijn gericht op samenwerking, zoals de samenwerking tussen het Klantcontactcentrum en de Wijkwijzers en de samenwerking tussen de gemeente en het Juridisch Loket. Dit leidt tot meer kennis van elkaars dienstverlening, kortere lijnen en inzet van elkaars expertise.

1.4 De focus ligt op borging van succesvolle projecten en impuls geven aan ontwikkelprojecten.

Uit de inventarisatie blijkt dat we als gemeente al diverse projecten gestart zijn die bijdragen aan de doelstellingen van de POK-middelen. Ervaring leert ons dat we bij nieuwe middelen geneigd zijn om nieuwe projecten op te zetten, terwijl het juist voor deze kwetsbare doelgroep niet wenselijk is om het doolhof aan loketten en projecten te vergroten. Vandaar dat een uitgangspunt van het bestedingsplan is om een succesvolle aanpak te borgen. Daarnaast dienen de rijksmiddelen als impuls voor ontwikkelprojecten. Dit biedt de mogelijkheid om verdiepend onderzoek uit te voeren, systemen in te richten en extra uitvoeringscapaciteit in te zetten.

2.1 Het bestedingsplan geeft aan hoe de middelen worden ingezet om de doelen te realiseren.

Bij de Gemeenterekening 2022 hebben we uw Raad voorgesteld om in te stemmen met het bestemmingsvoorstel van de POK-middelen 2021 en 2022 en het vormen van een reserve Versterking gemeentelijke dienstverlening (POK). Onder voorbehoud van besluitvorming van uw Raad wordt de begroting in overeenstemming met het bestedingsplan meerjarig aangepast voor de benodigde onttrekkingen uit de bestemmingsreserve.

In het raadsvoorstel van Gemeenterekening 2022 staat aangegeven dat uw Raad per brief wordt geïnformeerd over het bestedingsplan. Het college is tot inzicht gekomen dat het een dusdanig belangrijk onderwerp is om uw Raad in positie te zetten door met een raadsvoorstel te komen.

Risico's

Het Rijk heeft in de decembercirculaire 2021 POK-middelen beschikbaar gesteld tot en met 2027 en heeft met de VNG de verwachting uitgesproken dat er ook na 2027 middelen beschikbaar komen om de benodigde transitie in de dienstverlening te voltooien. Over de financiering gaan zij vroegtijdig in gesprek. Er bestaat dus een risico dat er geen nieuwe of minder middelen beschikbaar gaan komen. Hierdoor kan een knelpunt optreden in de dekking voor de structurele inzet, waardoor borging van projecten onzeker wordt. Daarom zetten we in 2026 een actie in gang om in te schatten welke keuzes gemaakt moeten worden voor de continuering van de acties na 2027.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

Bij de Gemeenterekening 2022 is een bestemmingsvoorstel ingediend om de middelen van 2021 en 2022 (1.963.201 euro) over te hevelen naar 2023, om zo recht te doen aan het oormerk van deze Rijksbijdrage. Ook is bij de Gemeenterekening voorgesteld om een bestemmingsreserve te vormen, zodat de middelen van 2021 en 2022 als impuls beschikbaar zijn over een langere periode en om eventuele onder- en overbestedingen in de jaren 2023-2027 te salderen.

Het eerste tabel hieronder geeft het budget per jaar weer. Het totale budget van 2021 – 2027 bedraagt 5.851.329 euro. Het tweede tabel geeft de begrote uitgaven per jaar weer. Een deel van de dekking komt uit het Rijk jaarlijks uitgekeerde budget (POK-middelen) en een deel van de dekking komt vanuit de onttrekking uit de Raad voorgestelde bestemmingsreserve. In dit bestedingsplan blijft ruimte in de reserve voor nieuwe initiatieven die bijdragen aan de doelrealisatie. Mocht er aan het eind van looptijd van de bestemmingsreserve nog saldo resteren, komt dit ten gunste van de algemene middelen vrij.

In euro	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
POK-middelen	777.018	751.099	751.099	804.456	804.456	3.888.128
Bestemmingsreserve (POK middelen 2021-2022)	1.963.201	0	0	0	0	1.963.201
Totaalbudget 2021-2027	2.740.219	751.099	751.099	804.456	804.456	5.851.329

In euro	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
Begrote uitgaven	924.250	1.091.250	1.000.000	975.000	975.000	5.515.500
<i>Dekking uit:</i>						
POK-middelen	777.018	751.099	751.099	804.456	804.456	3.888.128
Onttrekking uit bestemmingsreserve	147.232	340.151	248.901	170.544	170.544	1.077.372
Totaal	924.250	1.091.250	1.000.000	975.000	975.000	4.965.500
Totaalbudget 2021-2027						5.851.329
Nog te besteden ruimte						885.829

Afweging en alternatieven

Uit de inventarisatie blijkt dat veel lopende acties, die voortkomen uit reeds vastgesteld beleid, gericht zijn op het voorkomen dat inwoners in een kwetsbare posities terecht komen. We hebben gekeken in hoeverre dit in balans is met de acties specifiek gericht op inwoners met complexere problematieken. Vanuit de doelstellingen uit de Gemeentebegroting 2023-2026 hebben we de afweging gemaakt om de middelen te koppelen aan doorontwikkeling en borging van lopende acties. Met als gevolg dat er in verhouding meer wordt geïnvesteerd in vroegtijdig signaleren en preventief werken dan de aanpak van complexe problematieken.

Participatie

Op verschillende plekken zijn inwoners of vertegenwoordigers van inwoners geraadpleegd, waaronder de Bewonersadviesraad (BAS), het gemeentelijke begeleidingsteam toeslagenaffaire en het Juridisch Loket.

Communicatie

De vaststelling wordt gecommuniceerd aan de partijen die bij de totstandkoming zijn betrokken.

Vervolg

Na besluitvorming wordt uitvoering gegeven aan de acties.

Bijlagen

Bestedingsplan

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris,

de Burgemeester,

E.A. Smit

R.W. Bleker